herpy

GRODOR

Red-banded Rubber Frog

Phrynomantis bifasciatus

Phrynomantis bifasciatus är en kompakt, slät och glänsande groda från södra och östra Afrika. Den är svart med skarpa röda till krämfärgade band, går mer än den hoppar och äter helst myror och andra små leddjur. Hudsekretet är giftigt för andra grodor, så arten får inte hållas tillsammans med andra arter.

Familj: Microhylidae Tidigare namn: *Phrynomerus bifasciatus* **Mild hudgift**

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**4-7 cm** nos-kloaklängd
Livslängd	**8-10 år**
Aktiv	**I skymningen och på natten**
Levnadssätt	**Marklevande**
Biotop	**Savann**
Hudgift	**Mild** Tvätta händerna efter kontakt och håll fingrarna borta från ögon och mun
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**60 × 30 × 30 cm** L × B × H för 3 vuxna djur
Temperatur, dag	**24-29 °C**
Temperatur, natt	**20-23 °C**
Luftfuktighet	**50-70 %**
Vatten	**Vattenskål**
UVB	**Valfritt**
Föda	**Små leddjur (hoppstjärtar, bananflugor)**
Hålls	**Ensamma eller i grupp**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Utveckling	**Grodyngel i vatten**
Äggläggning	**I vatten**
Ägg per läggning	**300-1 500**
Kläckning	**4 dagar**
Larvtid	**30-90 dagar** från kläckning till metamorfos
Larvföda	**Alger/växter**
Yngelvård	**Ingen**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Phrynomantis bifasciatus är en liten, avlång och något tillplattad groda med smalt huvud, trubbig nos och långa, smala ben. Huden är slät, glänsande och gummiartad. Ryggen är svart, ofta med en gyllene skiftning, och tecknad med breda, klart röda till krämfärgade band: två brett åtskilda band löper från nosen över ögonen och ner längs sidorna, och ett tredje korsar den nedre delen av ryggen. Sidorna och benen har mindre röda till krämfärgade fläckar. Undersidan är mörkgrå till svart med vita fläckar. Könen liknar varandra, men hanarna har mörkare strupe.

Honorna blir upp till 7 cm från nos till kloak; hanarna är något mindre. Fötterna har små, lätt utvidgade tåkuddar, så att grodan kan klättra uppför stenar och trädstammar, men den är ingen egentlig klättrare. Den rör sig mest genom att gå eller springa och hoppar sällan. Arten hör till familjen Microhylidae och har tidigare stått under släktnamnet *Phrynomerus*.

Störs grodan pumpar den upp kroppen, kröker ryggen, drar in huvudet och lyfter bakändan, så att de röda varningsfärgerna syns tydligt. Är den mycket skrämd eller skadad avsöndrar den stora mängder hudsekret med obehaglig lukt. Sekretet är irriterande och giftigt och kan döda andra grodor i samma behållare. Det påverkar hjärtmuskelceller hos människor. Kortvarig hantering av en lugn groda är utan problem, men längre hudkontakt eller sekret i rivsår och sår kan ge mycket smärtsam svullnad, illamående, huvudvärk, andningsbesvär och snabb puls. Tvätta därför händerna noga efter kontakt och håll sekretet borta från ögon, mun och sår.

Utbredning och livsmiljö

Phrynomantis bifasciatus lever i stora delar av östra och södra Afrika: från Demokratiska republiken Kongo och östra Etiopien och Somalia genom Östafrika till nordöstra Sydafrika, och västerut genom norra Botswana och norra Namibia till södra Angola. I Sydafrika finns den i norra KwaZulu-Natal, Eswatini, östra Mpumalanga, Limpopo, norra Gauteng och centrala och norra North West.

Arten är vanlig i hela sitt utbredningsområde och finns i flera nationalparker och naturreservat.

> **Naturlig utbredning:** Kongo-Kinshasa, Etiopien, Somalia, Kenya, Tanzania, Moçambique, Zimbabwe, Zambia, Malawi, Botswana, Namibia, Angola, Sydafrika och Eswatini.

LIVSMILJÖ

Phrynomantis bifasciatus lever i savann och buskmark (bushveld) från 50 till omkring 1.450 meters höjd och är anpassad till varma, halvtorra miljöer. Den finns i torr till fuktig gräsmark, buskage, odlad mark, betesmark och kring dammar och diken.

Året är delat i en regntid och en torrtid. Under torrtiden gömmer sig grodan under stenar och trädstammar, i hål grävda av andra djur, i termitstackar, i ihåliga träd, under lös bark och i dräneringsrör. Den delar ofta gömställe med andra grodor, ödlor och skorpioner. Häckningstiden infaller på vår och sommar, när tillräckligt med regn har skapat grunda vattenhål. Grodan är opportunistisk och förökar sig även i mycket små vattensamlingar, till exempel vattenfyllda fotspår efter elefanter.

Skötsel

TERRARIET

Det finns bara lite kunskap om skötseln av *Phrynomantis bifasciatus*, och rekommendationerna bygger på artens livsmiljö och de fåtaliga erfarenheter som finns. Ett terrarium på 60 × 30 × 30 cm rymmer tre vuxna djur, och två djur kan hållas i ett mindre. Fler djur kräver mer golvyta. Grodorna tillbringar det mesta av tiden på botten och i gömslen, så golvytan betyder mer än höjden. Locket ska sluta tätt, för grodan klättrar bra.

Bottnen ska vara mjuk, fuktig och tillräckligt djup för att grodan ska kunna gräva ner sig. Uppblött kokosfiber, sphagnum och löv håller fukten och kan passera tarmen om grodan sväljer något. Ge rikligt med gömslen i form av korkbark, platta stenar och bitar av korkrör, så att varje djur kan dra sig undan. Växter som pothos och sansevieria tål torra perioder och klarar sig bäst i krukor. Ta bort döda foderdjur och spillning löpande.

Håll alltid bara djur av samma art och samma storlek ihop. Andra grodor i samma terrarium kan dö av hudsekretet.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

TEMPERATUR

På dagen ska det vara 24-29 °C och på natten 20-23 °C. Arten kommer från varmt, halvtorrt land och trivs bäst i den varma delen av spannet. Nattemperaturen är inte känd för arten; 20-23 °C passar klimatet i utbredningsområdet.

Uppvärmning klaras bäst med en termostatstyrd värmematta på terrariets sida eller bakvägg, inte under botten, där grodorna gräver. Mät med en digital termometer och undvik heta fläckar där djuren kan torka ut.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH SPRAYNING

Luftfuktigheten ska vara 50-70 %. Arten kommer från torr till fuktig savannmark och är mer torktålig än de flesta grodor, men den kan fortfarande torka ut. Håll en del av botten ständigt fuktig och dimma terrariet med vatten utan klor, så att botten aldrig torkar helt. Dimning ett par gånger i veckan är normalt nog.

Ge gärna en gradient, så att ena änden av terrariet är fuktigare och den andra något torrare. Grodan väljer själv var den vill vistas. Undvik dyblöt botten och stillastående luft, som ger mögel.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

VATTEN OCH VATTENKVALITET

Ställ en stor, låg skål med rent vatten i terrariet, så stor att grodan kan ligga i den och så låg att den lätt kommer upp igen. Amfibier tar upp vatten och ämnen genom huden, så vattnet ska vara utan klor och kloramin. Använd kranvatten behandlat med ett vattenberedningsmedel och byt vattnet dagligen.

LJUS OCH UVB

Phrynomantis bifasciatus har inget känt behov av UVB, men svagt UVB kan ges och gynnar växterna. Vanligt terrarieljus i 10-12 timmar om dagen ger en tydlig dygnsrytm. Ge rikligt med gömslen, så att grodorna kan undvika ljuset på dagen.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Phrynomantis bifasciatus har en liten mun och tar helst små bytesdjur. I naturen består kosten mest av myror och termiter, men också andra små leddjur som gräshoppor och spindlar. I terrariet matas med smått foder: bananflugor, små syrsor, hoppstjärtar och små kackerlackor. Mjöl- och vaxmaskar kan ges i mindre mängder.

Unga djur matas dagligen och vuxna två till tre gånger i veckan. Ge bara så mycket som djuren äter inom en halvtimme. Strö kalk över fodret vid varje matning och ett vitaminpreparat en gång i veckan. Ta bort foderdjur som inte har ätits, så att de inte besvärar grodorna.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Phrynomantis bifasciatus är en lugn groda som går och springer mer än den hoppar. Den är mest aktiv på kvällen och natten och gömmer sig på dagen. Hotad pumpar den upp sig och visar de röda banden. Håll hanteringen på ett minimum, eftersom hudsekretet kan irritera hud och slemhinnor och grodan stressas av att tas upp. Flytta den med en våt, ren plastbehållare när det ska göras rent och tvätta händerna efteråt.

Tillsammans med andra grodor är arten olämplig, eftersom hudsekretet är giftigt för dem. Djur av samma art och storlek kan hållas ihop om det finns tillräckligt med gömslen.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Könen liknar varandra, men hanen har mörkare strupe, och honan blir något större. Ålder och storlek vid könsmognad är inte dokumenterade. Djuren bör ha nått full vuxenstorlek innan de sätts ihop för avel.

PARNING

I naturen förökar sig arten under vår och sommar, när kraftigt regn har fyllt grunda vattenhål. Regn är utlösaren. Avel i fångenskap är inte dokumenterad. En torrtid följd av kraftig, långvarig dimning eller regnsystem efterliknar naturens cykel och är den givna utgångspunkten.

ÄGG OCH GRODYNGEL

Honan lägger 300-1500 ägg i en gelékloss på omkring 75 mm i diameter. Klossen hänger fast i växter eller sjunker till vattnets botten. De enskilda äggen är 1,3-1,5 mm stora och ljusbruna i ena polen. Det finns ingen yngelvård, så de vuxna flyttas bort efter äggläggningen. Vattnet ska vara grunt, rent och utan klor och ha växter och blad att fästa äggen på.

METAMORFOS

Äggen kläcks efter omkring fyra dagar. Grodynglen liknar små fiskar, blir upp till 37 mm långa och håller sig fritt svävande i vattnet, där de filtrerar födan ur vattnet. De lever i flock, och fenorna är färgade, svarta eller röda. Larvtiden är omkring en månad i naturen, beroende på födomängden, men kan vara upp till 90 dagar i fångenskap. När frambenen kommer ska det finnas tillgång till land i form av en slänt eller flytande växter, och vattnet får inte vara för djupt.

UPPFÖDNING AV UNGAR

De nyligen förvandlade ungarna är mycket små och ska ha fuktiga gömslen och smått foder: bananflugor, hoppstjärtar och de minsta syrsorna, pudrade med kalk. Mata dem dagligen. Håll ungarna i grupper av samma storlek och håll terrariet fuktigt. Detaljer om tillväxt och tid till könsmognad är inte dokumenterade.

Hälsa och vanliga misstag

Phrynomantis bifasciatus är härdig, men vildfångade djur kan vara försvagade. De typiska problemen är:

- Uttorkning vid för torr botten och luft. Grodan blir slö och huden skrynklig.
- För blöt, kall eller smutsig botten, som kan ge bakterieinfektioner med rodnad på buk och ben.
- Sväljd botten som grus eller fin bark. Använd en botten som kan passera tarmen.
- Parasiter. Håll nya djur i karantän och låt undersöka ett avföringsprov.
- Övervikt vid för mycket foder.

Skrapsår, rodnad, slöhet eller vägran att äta i flera veckor ska ses av en veterinär med kunskap om amfibier.

Läs mer: Karantän och hygien Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.